

Olimpiada Republicană la disciplina Economie Aplicată, ediția 2024
Clasa a X-a. Timp acordat: 180 min.

I. Completați definițiile categoriilor economice (1,5 p.)		
1.	Activitatea de a iniția, dezvolta și implementa soluții inovatoare pentru problemele sociale și de mediu. Antreprenoriat social _____	1,5
2.	Formă de afacere în care activitatea economică este desfășurată de către o singură persoană fizică, care este proprietarul și conducătorul afacerii întreprinderea individuală	1,5
3.	Componantă a activității economice care reflectă gradul de folosire efectivă a bunurilor și verifică utilitatea acestora și concordanța lor cu nevoile umane. consumul _____	1,5
4.	Categorie contemporană de factori de producție care au apărut odată cu dezvoltarea societății umane neofactori de producție _____	1,5
II. Indicați valoarea de adevăr a următoarelor afirmații, argumentați răspunsul. (2p.) <i>(Indicarea răspunsului corect – 1 p., argumentarea răspunsului – 1 p.)</i>		
1.	Apa râului Nistru reprezintă o resursă nelimitată. Adevărat / Fals <i>Orice resursă, din punc de vedere economic, este limitată în raport cu nevoie umane.</i>	2
2.	Pentru o unitate economică, materia primă reprezintă un flux monetar. Adevărat / Fals <i>Pentru unitatea economică, materia primă este un flux material.</i>	2
3.	Munca este o activitate conștientă, specifică omului și animalelor domestice. Adevărat / Fals <i>Munca este o activitate conștientă, specifică doar omului</i>	2
4.	Calculatorul și curentul electric sânt bunuri complementare în consum. Adevărat / Fals <i>Bunurile complementare se manifestă prin faptul că ele utilizate concomitent, pot satisface a nevoie</i>	2
5.	Dacă costul marginal este mai mic decât beneficiul marginal, atunci se consideră eficientă activitatea economică. Adevărat / Fals <i>În economie, costul marginal (CM) se referă la costul suplimentar al producerii unei unități suplimentare de bun sau serviciu, în timp ce beneficiul marginal (BM) este beneficiul suplimentar obținut din producerea și vânzarea acelei unități suplimentare. Dacă CM este mai mic decât BM, înseamnă că costul adițional al producerii acelei unități suplimentare este mai mic decât beneficiul adițional pe care îl aduce, ceea ce sugerează că resursele sunt</i>	2

	<i>utilizate eficient.</i>	
6.	<p>Recunoașterea vocală este un exemplu comun și extins al aplicării Inteligenței Artificiale în viața de zi cu zi.</p> <p style="text-align: center;">Adevărat / Fals</p> <p><i>Da, recunoașterea vocală este într-adevăr un exemplu comun și extins al aplicării Inteligenței Artificiale în viața de zi cu zi. Acesta este un domeniu în care AI a avansat semnificativ în ultimii ani: Asistenți virtuali inteligenți: Traducere vocală: Transcriere automată, Asistenții virtuali precum Siri, Alexa, Google Assistant</i></p>	2
7.	<p>Expresia monetară a uzurii capitalului circulant este amortizarea, bani incluși în prețul bunurilor produse și utilizați ulterior pentru înlocuirea capitalului fix uzat.</p> <p style="text-align: center;">Adevărat / Fals</p> <p><i>Expresia monetară a uzurii capitalului FIX este amortizarea, bani incluși în prețul bunurilor produse și utilizați ulterior pentru înlocuirea capitalului fix uzat.</i></p>	2
<p>III. Teste grilă</p> <p>Indicați răspunsurile corecte, argumentând răspunsul. (3 p)</p> <p><i>(Indicarea răspunsului corect – 1 p., argumentarea răspunsului – 2 p.)</i></p>		
1.	<p>Ce este costul de oportunitate al unui elev care își petrece timpul lucrând la un job cu jumătate de normă?</p> <p>a) salariul câștigat de student; b) valoarea timpului petrecut studiind; c) costul chiriei pentru cazare; d) costul cărților și materialelor școlare.</p> <p><i>Costul de oportunitate al unei acțiuni este cea mai bună alternativă sacrificată. În acest caz, când un elev își petrece timpul lucrând la un job cu jumătate de normă, aceasta înseamnă că timpul pe care îl petrece la muncă nu poate fi folosit pentru alte activități, cum ar fi studiul.</i></p>	3
2.	<p>Are un caracter eminent subiectiv:</p> <p>a) determinarea salariului; b) delimitarea bunurilor economice de cele libere; c) evaluarea productivității muncii; d) aprecierea utilității economice; e) gruparea resurselor în primare și derivate.</p> <p><i>Aprecierea utilității economice are un caracter eminent subiectiv deoarece se referă la măsura în care un bun sau serviciu satisface nevoile și dorințele individuale ale consumatorilor. Utilitatea este o concepție personală și variază de la o persoană la alta, în funcție de preferințele și circumstanțele fiecăruia.</i></p>	3
3.	<p>Funcția de a produce a întreprinderii constă în formularea următoarelor întrebări:</p> <p>a) cât de mare va fi profitul? b) care este segmentul de piață pe care îl va deține? c) va produce doar servicii? d) ce bunuri vor fi produse, cum și pentru cine vor fi produse bunurile? e) care vor fi firmele concurente.</p> <p><i>Această opțiune este corectă deoarece răspunde în mod direct întrebărilor fundamentale</i></p>	3

	<i>ale producției economice. Funcția de a produce se referă la procesul de determinare a ceea ce va fi produs, modul în care vor fi produse bunurile și serviciile, și cine va beneficia de acestea.</i>	
4.	<p>Bun liber poate fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) autostrăzile; b) învățământul public; c) energia electrică; d) lumina solară. <p><i>Lumina solară este un exemplu clasic de bun liber deoarece este abundentă și disponibilă pentru toată lumea fără cost. Un bun liber este caracterizat prin faptul că este nelimitat și nu necesită resurse pentru a fi obținut.</i></p>	3
5.	<p>La baza împărțirii capitalului tehnic în capital fix și capital circulant se află:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) mărimea firmei; b) domeniul de activitate al firmei; c) legătura cu factorul muncă; d) modul cum participă la activitatea economică; e) forma de uzură la care este supus. <p><i>Modul cum participă la activitatea economică reflectă exact această distincție, subliniind că elementele de capital fix participă pe termen lung și sunt utilizate repetat în procesul de producție, în timp ce elementele de capital circulant sunt consumate în mod curent și necesită înlocuire frecventă.</i></p>	3
6.	<p>Subiectul acțiunii economice îl formează:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rezultatele obținute în urma acțiunii; b) resursele folosite pentru desfășurarea activității; c) factorii de producție utilizați; d) diferiții agenți economici. <p><i>Diferiții agenți economici sunt subiectul central al acțiunii economice, deoarece toate activitățile economice sunt inițiate și realizate de aceștia</i></p>	3
7.	<p>La baza economiei de schimb se află, respectiv este generată de:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) o agricultură avansată; b) un standard de viață ridicat; c) diviziunea muncii; d) interesul de a-și satisface cât mai bine nevoile; <p><i>Diviziunea muncii este baza economiei de schimb, generând specializare și interdependență care necesită schimburi pentru a satisface nevoile variate ale indivizilor și firmelor.</i></p>	3
8.	<p>Marfa se definește ca fiind:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) un bun economic; b) un serviciu social; c) bunul economic apt să satisfacă o nevoie și care face obiectul schimbului prin vânzare-cumpărare; d) un bun ce nu este destinat autoconsumului. <p><i>Definiția corectă a mărfii cuprinde atât capacitatea sa de a satisface o nevoie, cât și faptul că face obiectul schimbului economic, subliniind astfel dublul său caracter de utilitate și de bun tranzacționabil.</i></p>	3
9.	Un individ consumă succesiv 5 unități din același bun economic utilitățile marginale:	3

	<p>15; 13; 11; 7; 2. Utilitatea totală după primele 4 unitati consumate succesiv este: <i>Pentru a calcula utilitatea totală după consumarea succesivă a primelor 4 unități dintr-un bun economic, trebuie să adunăm utilitățile marginale ale fiecărei unități consumate.</i> <i>Utilitățile marginale date sunt: 15, 13, 11, 7.</i></p>	
10.	<p>Manifestarea concurenței pe piață depinde de:</p> <p>a) gradul de dezvoltare a pieței; b) gradul de liberalizare economică; c) venitul agenților economici; d) implicarea oamenilor.</p> <p><i>Gradul de liberalizare economică influențează în mod direct modul în care se desfășoară activitățile economice și concurența pe piață. Iată câteva argumente pentru această opțiune: liberalizarea pieței, accesibilitatea pieței, gradul de liberalizare afectează accesul agenților economici la resurse și oportunități pe piață, inovația și eficiența, concurența pe o piață liberă încurajează inovația și creșterea eficienței economice.</i></p>	3
<p>IV. Probleme <i>(rezolvați și argumentați răspunsul) (15 p.)</i></p>		
1.	<p>Problema 1. Resursele economice pot fi mobilizate în producerea a două bunuri X și Y. Reprezentați graficul curbei posibilităților de producție pentru situația în care din resursele disponibile cantitatea maximă Y = 50, cantitatea maximă X = 10.</p> <p>Determinați <i>(folosind același grafic!)</i> cum se va modifica curba posibilităților de producție dacă:</p> <p>Situația 1: Progresul științifico-tehnic permite de a majora volumul maxim din bunul Y până la 60 un., celelalte condiții rămânând neschimbate. (5 p.)</p> <p style="text-align: center;"><u>Argumenare:</u></p> <p>Situația 2: Utilizarea unor resurse suplimentare permit majorarea volumul maxim a bunului X până la 20 un? (5 p.)</p> <p style="text-align: center;"><u>Argumenare:</u></p> <p>Situația 3: Utilizarea irațională a resurselor a generat reducerea cu 50% a producerii ambelor bunuri. (5 p.)</p> <p style="text-align: center;"><u>Argumenare:</u></p>	15

2. Problema 2.

Să presupunem că un elev consumă diferite cantități de bun X. Datele privind utilitățile totale și marginale ale acestora sunt prezentate în tabelul de mai jos.

15

Cantitatea consumată (Q_x)	Utilitatea totală (TU_x)	Utilitatea marginală (MU_x)
1	25	25
2	47	22
3	67	20
4	82	15
5	90	8
6	90	0
7	80	-10
8	50	-30

Sarcina 1:

- a) Calculați utilitatea totală și utilitatea marginală a bunului X;

(8 p.)

Rezolvare:

Sarcina 2:

- b) Construiți curbele respective;

(5 p.)

Rezolvare:

Sarcina 3:

- c) Ce tendințe puteți observa?

(2 p.)

Rezolvare:

Pe măsură ce utilitatea totală crește, utilitatea marginală scade.

Ritmul de creștere a utilității totale este în descreștere.

Utilitatea marginală ajunge la valoarea zero, ceea ce semnifică pragul de sațietate sau faptul că utilitatea totală este maximală.

V. Comentarii și raționamente economice (4 p.)

(Comentați, expuneți-vă opinia argumentată față de problema/ situația/ afirmația enunțată)

1.	În contextul actual, elemente ale sistemului economic tradițional mai sunt întâlnite în activitatea oamenilor? Argumentați răspunsul. Da, în contextul actual, elemente ale sistemului economic tradițional încă mai sunt întâlnite în activitatea oamenilor. Deși economiile moderne s-au dezvoltat în mare măsură spre sisteme economice bazate pe piață și globalizate, încă există aspecte ale sistemului economic tradițional care persistă. Iată câteva argumente care susțin această afirmație: 1. Autoconsumul în comunități rurale: În anumite comunități rurale sau izolate, oamenii încă își produc propriile alimente sau bunuri de uz casnic pentru consumul propriu, conservând astfel elemente ale sistemului economic tradițional. 3. Practici tradiționale de producție și comerț: Anumite industrii sau sectoare, cum ar fi artizanatul tradițional, agricultura tradițională sau comerțul local, încă păstrează elemente ale sistemului economic tradițional, cum ar fi metodele tradiționale de producție sau relațiile bazate pe tradiții și obiceiuri. 4. Economii locale și regionale: În cadrul economiilor globale, există încă economii locale și regionale care funcționează într-un mod mai tradițional, bazat pe relații interpersonale, tradiții culturale și practici istorice. Prin urmare, elementele sistemului economic tradițional mai sunt întâlnite în activitatea oamenilor în anumite contexte și regiuni, reflectând diversitatea și adaptabilitatea sistemelor economice la nevoile și condițiile locale.	4
2.	Comentați urmatorul text: „Atata vreme cât se consideră că sistemul economic funcționează, în ultima instanță, în interesul individului - că este subordonat nevoilor și dorințelor sale - se poate presupune că rolul științei economice este să explice procesul prin care individul este servit.” (J.K. Galbraith, „Știința economică și interesul public”) Afirmația lui J.K. Galbraith susține că sistemul economic funcționează în interesul individului, subordonându-se nevoilor și dorințelor acestuia. Prin urmare, rolul științei economice este să explice modul în care indivizii sunt serviți în cadrul acestui sistem. Iată câteva argumente care susțin această afirmație: 1. Teoria comportamentului consumatorului: O componentă esențială a științei economice este studiul modului în care indivizii iau decizii de consum în funcție de preferințele și utilitatea personală. Această analiză se concentrează pe satisfacerea nevoilor și dorințelor individuale în cadrul unui sistem economic. 2. Principiile pieței și cererii și ofertei: Știința economică explică modul în care piața funcționează pentru a echilibra cererea și oferta de bunuri și servicii. În această perspectivă, prețurile sunt determinate de interacțiunea dintre nevoile și dorințele consumatorilor și	4

	<p>resursele disponibile.</p> <p>3. Eficiența și bunăstarea individuală: Principiile economice analizează modul în care alocațiile de resurse și distribuțiile de bunuri și servicii afectează bunăstarea individuală. Scopul este de a maximiza utilitatea și satisfacția individuală în cadrul resurselor disponibile.</p> <p>4. Inovarea și progresul economic: Știința economică studiază, de asemenea, rolul inovării și progresului economic în satisfacerea nevoilor și dorințelor individuale. Procesul de inovare este direcționat către îmbunătățirea produselor și serviciilor pentru a satisface cerințele în continuă schimbare ale consumatorilor.</p> <p>Prin urmare, conform acestei perspective, știința economică își focalizează eforturile asupra explicării modului în care sistemul economic servește nevoile și dorințele individuale, contribuind la înțelegerea și îmbunătățirea bunăstării individuale și colective.</p>	
<p>3.</p>	<p>Argumentează "Care este rolul meu în activitatea economică?"</p> <p>1. Ca individ, am un rol activ în activitatea economică prin intermediul deciziilor de consum, producție sau investiție, care influențează cererea, oferta și alocațiile de resurse din economie.</p> <p>2. Prin muncă și contribuția la producție, generezi bunuri și servicii care satisfac nevoile și dorințele altor indivizi și firme, susținând astfel funcționarea economiei.</p> <p>3. Deciziile tale de economisire și cheltuire a veniturilor afectează cererea și activitatea economică la nivel macroeconomic, influențând creșterea economică și stabilitatea.</p> <p>4. Ca consumator, alegerea mea de a susține anumite produse sau companii poate influența comportamentul firmelor și piețele, contribuind la dezvoltarea unor practici economice mai durabile și responsabile.</p> <p>În ansamblu, rolul meu în activitatea economică este crucial pentru funcționarea și evoluția sistemului economic, iar conștientizarea impactului pe care îl am poate contribui la luarea de decizii mai informate și responsabile în beneficiul tău și al societății.</p>	<p>4</p>
<p>4.</p>	<p>Comentați și argumentați afirmația: "Înainte de a fi producător, omul este consumator".</p> <p>Această afirmație subliniază prioritatea și importanța consumului în viața umană și în cadrul activității economice. Iată câteva comentarii și argumente care susțin această afirmație:</p> <p>1. Nevoile de bază. Înainte de a putea produce sau contribui la producție, omul are nevoie să-și satisfacă propriile nevoi de bază, cum ar fi hrana, îmbrăcămintea, adăpostul și alte necesități esențiale.</p> <p>2. Producția este adesea motivată de nevoile și dorințele individului ca consumator. Oamenii își doresc bunuri și servicii care să le satisfacă nevoile și să le îmbunătățească viața, motivându-i astfel să producă sau să contribuie la producție.</p> <p>3. Consumul și producția sunt interconectate într-un ciclu economic continuu. Consumul</p>	<p>4</p>

	<p>generează cerere pentru bunuri și servicii, ceea ce stimulează producția și creșterea economică. În acest sens, consumul precede producția în inițierea și menținerea ciclului economic.</p> <p>4. Deciziile consumatorilor influențează cererea pentru bunuri și servicii pe piață, determinând astfel comportamentul producătorilor și structura pieței. Prin urmare, consumul exercită o influență semnificativă asupra activității economice generale.</p> <p>Prin urmare, înainte de a fi producător, omul este consumator deoarece consumul reprezintă punctul de pornire și motivul principal al activității economice, influențând producția, distribuția și schimbul de bunuri și servicii în cadrul economiei.</p>	
5.	<p>Grupați piețele menționate mai jos în funcție de următoarele criterii: obiectul vânzării, grupa de mărfuri, spațiu, tipul vânzărilor, gradul de legalitate.</p> <p>Piața neagră, piața en gros, piața mondială, piața bunurilor alimentare, piața muncii, piața hârtiilor de valoare, piața legală, piața materiilor prime agricole, piața locală, piața cu amănuntul, piața bunurilor și serviciilor, piața serviciilor educaționale, piața europeană, piața pământului.</p> <p>Grupați piețele menționate mai jos în funcție de următoarele criterii:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. obiectul vânzării - piața muncii, piața hârtiilor de valoare, piața serviciilor educaționale, piața pământului 2. grupa de mărfuri - piața bunurilor alimentare, piața bunurilor și serviciilor, piața materiilor prime agricole 3. spațiu - piața mondială, piața locală, piața europeană 4. tipul vânzărilor - piața en gros, piața cu amănuntul 5. gradul de legalitate - piața neagră, piața legală 	4